

isteklinin kamu ihalelerine katılmaktan yasaklandığı davaya konu sözleşmelere ilişkin ihalelerin gerçekleştirildiği tarihler itibarıyla davacı şirketin ihalelere katılmaktan yasaklı olduğundan bahisle davalı idare tarafından söz konusu sözleşmelerin tek taraflı olarak 4735 sayılı İhale Kanunu uyarınca feshedildiği görülmüş olup Uyuşmazlığın, davacı şirket ile davalı idare arasında imzalanmış olan sözleşmenin uygulanmasından kaynaklı olmadığı sözleşmenin

imzalanmasından önceki
aşamalara doğrudan ihale
sürecine ilişkin
olduğu Sözleşmenin feshine
ilişkin olmakla birlikte,
sözleşme öncesine
ilişkin, ihale sürecinden
kaynaklandığı açık olan,
idarece kamu gücüne
dayanılarak tek yanlı olarak
tesis edilen ve icraî nitelik
taşıyan işlemde kaynaklanan
uyuşmazlığın sözleşmeden
doğan bir ihtilaf olarak
nitelendirilmesine ve iradî
bir özel hukuk ilişkisinin
verdiği haklar çerçevesinde
görülmesini kabul etmeye

imkân bulunmadığından ve işbu davanın görüm ve çözümünde idarî yargının görevli olduğu sonucuna varıldığından, davanın görev yönünden reddi yolunda verilen temyize konu Mahkeme kararında, usûl hükümlerine uygunluk bulunmamaktadır (Danıştay K59)

T.C.

D A N I Ş T A Y

ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No:2020/3829

Karar No:2021/824

TEMYİZ EDEN (DAVACI) : ... Boru Makina Sanayi ve Ticaret A.Ş.

VEKİLİ : Av. ...

KARŞI TARAF (DAVALI) : ... Hatları İle Petrol Taşıma A.Ş. (...)

VEKİLİ : Av. ...

İSTEMİN KONUSU : ... İdare Mahkemesi'nce verilen ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması

istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Davacı şirket tarafından, "Afyon-Seçköy DGBH Faz-2 için Çelik Boru Mal Alımına Ait Sözleşme" ile "Afyon-Seçköy (Bursa) DGBH Faz-3 İçin Çelik Boru Mal Alımına Ait Sözleşme"nin 26/10/2018 tarihinde feshedilmesi ve teminatların irat kaydedilmesine yönelik işlemlerin iptali ile kesin teminat mektubu bedelinin ve güncelleme tutarının avans faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istenilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: ... İdare Mahkemesi'nce verilen kararda; gerek 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun gerekse 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun kamu hukukunu ilgilendiren kanunlar olduğu, bu nedenle özel hukuk sözleşmesi niteliğindeki ihale sözleşmelerinde sözleşme aşamasına kadar bu kanunlara dayanılarak idarece yapılan işlem ve alınan kararların iptali istemiyle açılan davaların idari yargı yerinde görüleceği, sözleşme yapıldıktan sonra sözleşme hükümlerinin uygulanması nedeniyle ortaya çıkan uyuşmazlıkların ise özel hukuk hükümlerine göre adli yargıda görülmesi gerektiği hususunda tereddüt bulunmadığı, sözleşmelerin akdinden sonraki aşamaya ilişkin olan ve özel hukuk sözleşmesinin uygulanmasına ilişkin olduğu hususunda tereddüt bulunmayan uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargının görev alanına girdiği sonucuna varılmıştır.

Belirtilen gerekçelerle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI : Davacı tarafından, dava konusu işlemin sözleşme imzalanmasından sonra ancak sözleşme imzalanmasından önceki aşamaya ilişkin olarak ortaya çıkan nedenle gerçekleştiği hususunun dikkate alınmadığı, görevsizlik kararı davanın esasını çözen kararlardan

olmadığından, 2577 sayılı Kanun'un 31. maddesi ile atıf yapılan 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 331. maddesinin 2. fıkrası uyarınca aleyhe vekâlet ücretine hükmedilmesinin hukuka aykırı olduğu ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Davalı idare tarafından, davanın görev yönünden reddi gerektiğinden Mahkemece verilen kararda hukuka aykırılık bulunmadığı, davanın derdestlik sebebiyle reddinin gerektiği, sözleşmenin kurulmasından sonraki aşamalar özel hukuk hükümlerine tâbi olduğu için ortada idari davaya konu olabilecek bir idari işlemin varlığından söz edilemeyeceği, sözleşmenin feshinin hukuka ve sözleşmenin tabi olduğu mevzuata uygun olduğu belirtilerek istemin reddi gerektiği savunulmuştur.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ ... DÜŞÜNCESİ : Temyiz isteminin kabulü ile Mahkeme kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra, dosya tekemmül ettiğinden yürütmenin durdurulması istemi hakkında ayrıca bir karar verilmeksizin gereği görüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE :

USUL YÖNÜNDEN:

MADDİ OLAY :

"Afyon-Seçköy DGBH Faz-2 İçin Çelik Boru Alımı" ihalesi 30/01/2018 tarihinde, "Afyon-Seçköy (Bursa) DGBH Faz-3 İçin Çelik Boru Alımı" ihalesi ise 07/02/2018 tarihinde gerçekleştirilmiş, anılan ihaleler davacı şirket üzerinde bırakılmış, davacı şirket ile davalı idare arasında "Afyon-Seçköy DGBH Faz-2 İçin Çelik Boru Mal Alımına Ait Sözleşme"

ile “Afyon-Seçköy (Bursa) DGBH Faz-3 İçin elik Boru Mal Alımına Ait Sözleşme” 23/02/2018 tarihinde imzalanmıştır.

Davacı şirketin Türkiye şeker Fabrikaları A.ř. tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 11/g maddesi uyarınca aynı Kanun’un 58. maddesine istinaden 27/09/2017 tarihli Resmî Gazete’de ilan edilmek suretiyle kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanması nedeniyle davalı idarece, davaya konu sözleşmelere ilişkin ihalelerin gerekleştirildiğı tarihler itibarıyla davacı şirketin ihalelere katılmaktan yasaklı olduğundan bahisle söz konusu sözleşmeler tek taraflı olarak 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’nun 21. maddesi uyarınca feshedilmiştir. Bu husus ... tarih ve ... sayılı yazı ile davacıya bildirilmiş, akabinde kesin teminatları gelir kaydedilmiş, ayrıca ... tarih ve ... sayılı yazı gereğince kesin teminatların alındığı tarihten gelir kaydedildiğı tarihe kadar güncellenmesi suretiyle Afyon-Seçköy DGBH Faz-2 için 2.205.879,81-TL, Afyon-Seçköy (Bursa) DGBH Faz-3 için 2.181.712,92-TL fark çıkarılmıştır.

Bunun üzerine davacı şirket tarafından 21/02/2020 tarihli dilekçe ile, kesin teminatın irat kaydedilmesi işleminin hukuka aykırı olduğ u, 4734 sayılı Kanun’un 11. maddesinin (g) bendinin haksızlığı ve hukuka aykırılığının 13/02/2020 tarih ve 31038 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Anayasa Mahkemesi’nin 14/11/2019 tarih ve E:2018/90, K:2019/85 sayılı iptal kararı ile subut bulunduğ u, Danıştayın emsal kararları uyarınca söz konusu kesin teminat bedelinin ve güncelleme ile emanet hesaplarda tutulan bedelin irat kaydedilmeyeceğ i ileri sürölerek söz konusu bedellerin gelir kaydedildiğı tarihten ödeme tarihine kadar işleyecek Merkez Bankası avans faizi ile birlikte taraflarına ödenmesinin davalı idareden talep edilmiş; bu yazının davalı idarece cevap verilmemek suretiyle reddedilmesi üzerine, “Afyon-Seçköy DGBH Faz-2 İçin elik Boru Alımına Ait Sözleşme” ile “Afyon-Seçköy (Bursa) DGBH Faz-3 İçin elik Boru Alımına Ait Sözleşme”nin feshi ve teminatların irat kaydedilmesine yönelik işlemlerin

iptali ile kesin teminat mektubu bedelinin ve güncelleme tutarının avans faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Temyize konu Mahkeme kararı üzerine davacı tarafından istinaf başvurusunda bulunulmuş, bu başvuru üzerine, uyuşmazlığın temelinin 4734 sayılı Kanun'a istinaden yapılan ihale işlemine dayandığı ve 2577 sayılı Kanun'un 20/A maddesi uyarınca ivedi yargılama usulü kuralları gereğince kararın doğrudan temyize tabi, istinaf yolu kapalı bir karar olduğu gerekçesiyle ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesi'nin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararıyla davacının istinaf başvurusunun görev yönünden reddi ile dosyanın temyiz incelemesiyle görevli Danıştay'a gönderilmesine karar verilmiştir.

İLGİLİ MEVZUAT:

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1. fıkrasında, "İdari dava türleri şunlardır: a) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sepep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edenler tarafından açılan iptal davaları, b) İdari eylemler ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar." kurallarına yer verilmiştir.

2577 sayılı Kanun'un 3. maddesinde, idarî davaların, Danıştay, idare mahkemesi ve vergi mahkemesi başkanlıklarına hitaben yazılmış imzalı dilekçelerle açılacağı, dilekçelerde tarafların ve varsa vekillerinin veya temsilcilerinin ad ve soyadları veya unvanları ve adreslerinin, davanın konusu ve sebepleri ile dayandığı delillerin, davaya konu olan idarî işlemin yazılı bildirim tarihinin, tam yargı davalarında uyuşmazlık konusu miktarın gösterileceği, dava dilekçelerinin

ve bunlara ekli evrakın örneklerinin karşı taraf sayısından bir fazla olacağı; 14. maddesinin 3. fıkrasında, dava dilekçelerinin, görev ve yetki, idarî merci tecavüzü, ehliyet, idarî davaya konu olabilecek kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem olup olmadığı, süre aşımı, husumet, 3. ve 5. maddelere uygun olup olmadıkları yönlerinden sırasıyla inceleneceği; 15. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde, 14. maddenin 3/a bendine göre adli yargının görevli olduğu konularda açılan davaların reddedileceği, 15. maddesinin 1. fıkrasının (d) bendinde ise, dilekçelerin 3. ve 5. maddelere uygun olmadıklarının tespiti hâlinde, yeniden dava açılmak üzere dilekçenin reddedileceği kurala bağlanmıştır.

28/06/2014 tarih ve 29044 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6545 sayılı Kanun’un 18. maddesiyle, 2577 sayılı Kanun’a eklenen “İvedi yargılama usulü”nün düzenlendiği 20/A maddesinde, “1. İvedi yargıla usulü aşağıda sayılan işlemlerden doğan uyuşmazlıklar hakkında uygulanır: a) İhaleden yasaklama kararları hariç ihale işlemleri ... 2. İvedi yargılama usulünde: ... i) Danıştay evrak üzerinde yaptığı inceleme sonunda, maddi vakıalar hakkında edinilen bilgiyi yeterli görürse veya temyiz sadece hukuki noktalara ilişkin ise yahut temyiz olunan karardaki maddi yanlışlıkların düzeltilmesi mümkün ise işin esası hakkında karar verilir. Ancak, ilk inceleme üzerine verilen kararlara karşı yapılan temyizi haklı bulduğu hâllerde kararı bozmakla birlikte dosyayı geri gönderir. Temyiz üzerine verilen kararlar kesindir.” kuralına yer verilmiştir.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’nun “Sözleşmeden önceki yasak fiil veya davranışlar nedeniyle fesih” başlıklı 21. maddesinde, “Yüklenicinin, ihale sürecinde Kamu İhale Kanunu’na göre yasak fiil veya davranışlarda bulunduğu sözleşme yapıldıktan sonra tespit edilmesi hâlinde, kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir...” kuralına yer

verilmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu başta olmak üzere ihale mevzuatı çerçevesinde ihale aşamasında tesis edilen işlemlerden doğabilecek uyuşmazlıkların idari yargı yerlerince, ihale safhası tamamlanıp taraflar arasında sözleşme imzalandıktan sonra ortaya çıkan ve sözleşmenin uygulanmasından kaynaklanan uyuşmazlıkların ise adlî yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

Sözleşmenin uygulanmasından kaynaklanmayan, sözleşme öncesine ve ihale sürecine ilişkin sebeplerle sözleşmenin feshi işlemlerinin iptali istemiyle açılan davaların da idarî yargı yerinde görülüp çözümlenmesi gerekmektedir.

Temyize konu Mahkeme kararında dava konusu uyuşmazlığın özel hukuk alanındaki faaliyetlere ve sözleşmelerin akdinden sonraki aşamaya ilişkin olduğu ifade edildiğinden, fesih işleminin sebebinin, sözleşmenin uygulanması mı, yoksa ihale sürecine ilişkin hususlara mı ilişkin olduğunun ortaya konulması gerekmektedir.

Davacı şirketin, Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 11/g maddesi uyarınca aynı Kanun'un 58. maddesine istinaden 27/09/2017 tarihli Resmî Gazete'de ilan edilmek suretiyle kamu ihalelerine katılmaktan yasaklandığı, davaya konu sözleşmelere ilişkin ihalelerin gerçekleştirildiği tarihler itibarıyla davacı şirketin ihalelere katılmaktan yasaklı olduğundan bahisle davalı idare tarafından söz konusu sözleşmelerin tek taraflı olarak 4735 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21. maddesi uyarınca 26/10/2018 tarihinde feshedildiği görülmüştür.

Uyuşmazlığın, davacı şirket ile davalı idare arasında imzalanmış olan sözleşmenin uygulanmasından kaynaklı olmadığı, sözleşmenin imzalanmasından önceki aşamalara, bir başka anlatımla doğrudan ihale sürecine ilişkin olduğu

anlaşılmaktadır. Sözleşmenin feshine ilişkin olmakla birlikte, sözleşme öncesine ilişkin, ihale sürecinden kaynaklandığı açık olan, idarece kamu gücüne dayanılarak tek yanlı olarak tesis edilen ve icraî nitelik taşıyan işlemde kaynaklanan uyumsuzluğun, sözleşmeden doğan bir ihtilaf olarak nitelendirilmesine ve iradî bir özel hukuk ilişkisinin verdiği haklar çerçevesinde görülmesini kabul etmeye imkân bulunmadığından ve işbu davanın görüm ve çözümünde idarî yargının görevli olduğu sonucuna varıldığından, davanın görev yönünden reddi yolunda verilen temyize konu Mahkeme kararında, usûl hükümlerine uygunluk bulunmamaktadır.

Diğer yandan, dava dilekçesinin 2577 sayılı Kanun'un 3. maddesine uygun olup olmadığının incelenmesi gerekmektedir.

Yargılama hukukunun temel ilkelerinden biri taleple bağılılıktır. Bu ilke uyarınca iptali istenen idarî işlemle sınırlı olarak mahkemelerce inceleme yapılması gerekmekte olup, talebin incelemeye konu olabilecek nitelikte açık, belirli ve somut olması gerektiği kuşkusuzdur.

Dava dilekçesinde dava konusu işlemlerin tebliğ tarihi olarak "21/04/2020 (zımni ret tarihi)" ibaresine yer verildiği, bakılan davanın ise, "Afyon-Seçköy DGBH Faz-2 Çelik Boru Alımına Ait Sözleşme" ve "Afyon-Seçköy (Bursa) DGBH Faz-3 İçin Çelik Boru Alımına Ait Sözleşme"nin feshi ve teminatların irat kaydedilmesine yönelik işlemlerin iptali ile kesin teminat mektubu bedelinin ve güncelleme tutarının avans faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle açıldığı, dava dilekçesinde davacı şirket tarafından 21/02/2020 tarihli dilekçe ile yapılan başvurunun cevap verilmemek suretiyle reddine (zımni ret) ilişkin işlemin iptalinin istenilip istenilmediğinin belirtilmediği ve bunun sonucu olarak dava konusu istemin açık bir şekilde ortaya konulmadığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, dava dilekçesi 2577 sayılı Kanun'un 3. maddesine uygun bulunmadığından, hangi işlem veya işlemlerin iptalinin

istendiğinin dilekçenin “Talep ve Sonuç” bölümünde ayrıca ve açıkça gösterilmek suretiyle, davanın konusunun ve sebeplerinin tereddüde yer vermeyecek şekilde açıkça ortaya konulması gerekmektedir.

Bu itibarla, davanın görüm ve çözümünde idarî yargı görevli olmakla birlikte, dava dilekçesinden, davacının 21/02/2021 tarihli başvurusunun davalı idarece cevap verilmemek suretiyle reddedilmesi işleminin mi, yoksa sözleşmelerin feshine ve kesin teminatın irat kaydına ilişkin işlemlerin mi dava konusu edildiği anlaşılamadığından, Mahkemece davacının isteminin açıklığa kavuşturulması maksadıyla dilekçenin reddine karar verilmesi gerektiği de açıktır.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1. Davacının temyiz isteminin kabulüne;
2. 2577 sayılıİdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 49. maddesi uyarınca ... İdare Mahkemesi’nin ... tarih ve E:..., K:... sayılıkararının BOZULMASINA,
3. Kullanılmayan ...-TL yürütmeyi durdurma harcının istemi hâlinde davacıya iadesine
4. Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın anılan Mahkeme’ye gönderilmesine,
5. 2577 sayılıKanun’un 20/A maddesinin ikinci fıkrasının (i) bendi uyarınca kesin olarak (karar düzeltme yolu kapalı olmak üzere), 04/03/2021 tarihinde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.